

Jean-Marie Gustave
Le Clézio

NEM MÚLIK AZ IDŐ

Először azt szeretném elmondani nektek, ki volt Zobéide, hogy milyen szép volt, milyen különleges. De amint hozzáfognék, már nem is tudom, hol kezdjem. Nem emlékszem, mikor szólítottam meg először, és arra sem, hogy mit mondott. Egyedül arra emlékszem, amikor megláttam azon a kis téren, a rue Rossetti fölött. Azóta minden megváltozott, az utca, ahol laktam, már nem a régi, a lepusztult házakat helyrehozták, a lakókat elűzték, a lakásokat németeknek meg angoloknak adták el. Új boltok nyíltak, tele olyan bizarr holmival, mint a perzsaszőnyeg, normandiai csipke, tömjén vagy illatosított gyertya. A lépcsőházak a rikoltozva játszó gyerekekkel, az átjárók és udvarok a száradó lepedőkkel, ez mind egészen más lett, talán mert Zobéide nincs itt többé. Eltűnt, nem csak a jelenből, a múltból is, mintha kitörölték volna, mintha leugrott volna egy sziklafalról, mintha átfúrta volna a mindennapok egét, egy épület magasából bele a kék forráságba, hogy eltűnjön, akár a madarak, akiket sose látni holtan az utcán.

A Zobéide nevet én találtam ki. Az igazi neve Zoubida volt. Engem Dávidnak hívnak, de ő szórakozásból Daoud-nak nevezett. Én meg őt Zobéide-nek. De ez csak játék volt, játék kettőnk közt.

Sose tudtam meg, hová valósi. Kezdetől fogva titkolta a múltját. Titokzatos volt ben-

ne minden. Ott láttam meg a kis téren, ahol az iskolából kijövet labdázni és bokszolni jöttek össze a fiúk. Ment, nem nézett senkire, csak eltűnt a sötét utcában. Már alig emlékszem rá, mit viselt, mert az egyetlen róla őrzött emlékem egy fénykép, amit találkozásaink kezdetén adott nekem. Iskolai kép, az első sorban ül. Szép és különös azon a képen, sötét tekintetében, szeme mélyén egy szikra. De szegényes, használt és bő ruhákat visel. Fehér szoknyát, térd alatt furcsa fodorral, cigányos alsószoknyát. A méretére visszahajtott ujjú férfi inget, borzalmas, hosszúszerű fekete gyapjúzoknit, és nem kislányos szandált, hanem nagy, szakadt szíjú körömcipőt.

Nem tudom, hányszor próbáltam már megérteni ezt a képet. Mintha kiolvashatnám az arcokra írt, titkos történetet. A közparkba indultunk sétálni, mikor elhozta nekem, és fejből, mint egy litániát, felsorolta mindenki nevét. „Martine Eyland, Cécile Sappia, Marie-Antoinette Lieu, Raissa Laabi, Alain Pagés, Sophie Gerardi, Maryse Aubernet, Nadia Cohen, Pierre Barnoud, Fadila...” Még emlékszem néhány névre, a hangját figyeltem, ahogyan kiejtette a szavakat, s ez lett a legfontosabb dolog a világon.

Mindenekelőtt az arcát, az akkori arcát látom a képen, tökéletes szemöldökívét, melyet mintha szénnel rajzoltak volna, csillogó, sötét és mély szemét, fekete haját, melyen szikrát vet a fény. Mikor megismertem, egyetlen derékig érő, sűrű fonatban hordta. Sose bontotta ki, de gyakran elképzelttem válára és hátára esőként hulló fekete haját. A képen az első sorban ül, szoknyája cigányosan a térdei közt, minden félelem és kacérság nélkül egyenesen az objektívbe néz. Talán védekezésből néz így, hogy elkerülje a veszedelmeket. Akkoriban, mikor a mögöttünk lévő kis téren összeismerkedtünk, még nem hordott sötét szemüveget.

Nem tudom elfelejteni ezt a tekintetet. Egyenesen ül, keze a térdén, válla szögletes, feje kissé hátrahajlik fonatának súlya alatt. Sima homlokát szemöldöke határolja, szikrázó tekintetében az élet tüze. Keresztülnéz a fénykép glazúráján, és úgy érzem, egyedül az ő arcának van tekintete az ismeretlenek

között. Sokszor próbáltam elképzelni, mit jelenthetett a többieknek, Martine-nak és Sophinak, Maryse Aubernet-nek, Nadia Cohennek, illetve a fiúknak az osztályában, a félénk arcú szőke Pierre Barnoud-nak, vagy a kis grimaszoló Alainnak. Hogyan élhetett közöttük úgy, hogy észre sem vették? Egy napon, amikor nála voltam, már az utolsó időkben, először és utoljára mesélt a Francia Gimnáziumról, a tanárokról, az útvonalról, amit a nyomornegyedből hajnalban gyalog tett meg odáig, este meg vissza. Azt mondta, nincsenek barátai, nem beszél senkivel, s hogy azt hitte, láthatatlan. Én meg nézem az arcát a képen, és nem látok senki mást, csakis őt.

Eleinte bújócskáztunk. Talán a szegénysége miatt, amiben leélte a gyerekkorát, talán mert nem akart rólam tudni semmit, ahogy senki másról sem. Gyakran láttam feltűnni és eltűnni a keskeny utcácskákban. Egy este, iskola után követtem, hogy kiderítsem a címét és megfejtsem a titkát. Nem ez volt az első alkalom, hogy követtem valakit. Mondhatni, jó voltam ebben. Követtem már több sötét alakot és több lányt is, még csak észre sem vettem. De Zobéide nyomában járni igazi kaland volt, mely keresztülvitt a városon.

Emlékszem a vég nélküli sétára, ahogy átvágott a tereken és kereszteződéseken az autók között. A pályaudvaron túli, számomra ismeretlen negyedekben jártunk. Ragyogó noeonok, kávézók és hotelok, lesben álló férfiak s fáradt szemű kurvák. Elöttem Zobéide gyorsan és egyenesen haladó alakja, kék szoknya, kiskabátja, s hátának verődő fekete copfja.

Egy sínek menti, átlagos házig mentünk, amelynek bizarr neve ott állt gipszből öntve a bejárat fölött: Happy days. Utánamentem az előtérbe, s míg a lépcsőházi automata katagott, nagy sietve elolvastam a postaládákon a neveket, azokat a kézzel kartonpapírra írott neveket, melyek közül néhányra máig úgy emlékszem, akár varázsnevekre. Balkis, Savy, Sauvaigo, Eskenazy, André, Delphin. A sor végén csinos kézírással, téglalap alakú iskolai papírra írt, rajzszöggel kitűzött név, az a név, amely a legfontosabbá, a legszebbé vált számomra, a név, amelyről úgy hittem, már ismerem hallomásból: Alcantara. Még néhány lépcsőfokot is volt merszem megtenni azokon a furcsa, kopott palalépcsőkön, amiken könnyen megtántorodik az ember. Hallgattam a lépcsőházban visszhangzó zaj-

Peter Blue Cloud

LUSTA A VÉN EMBER

Hallottam, amint így szól az Indián Ügynök,
nincs büszkesége, nem mozdul, nem indul.
Na, ki is jött, körbejárta a tanyát, az az ügynök.
Átgázolt a selyemkórón és a fehér ürömmön;
odaszól, hogy gazos a földem, termelni
kellene inkább rajta.

A kettészakadt cédrus kerítés
mindenféle szögben áll, nagy része
a földön fekszik, mint egy görbe faléc-írással
lejegyzett mondat. Ősi nyelv,
az is, kortól fekete, moha és zuzmó
zöldjének különböző árnyalataival.
Mindig azt mondja,
hogyan ért minket, indiánokat,
és hogy miért nem javítom meg
a kerítést végre;
akkor összeszedtem egy pár
súlyomtollat, egy miniatúr
fonott pajzsba illesztettem őket
és felakasztottam az egyik cölöpre,
közel a házhoz.

Az ügynök
leugrott a múlt héten,
körülnézett, hosszú ideig
szemezt a tollakkal.

Nem szólt
semmit, nem is mosolygott,
nem nézett magába
a sólymot keresve.

Lehet, hogy egyszer majd
elmondom neki, hogy a kerítés
nem is az enyém, hanem
az a fehér főszer építette,
aki a szomszédban lakott.

Évekkel
ezelőtt történt. Felhúzott egy kunyhót,
aztán a kerítést. Csak egyszer nézett rám,
miután kész lett a kerítés,
oda bólintott nekem,
mondván
tudja, hogy itt vagyok.
Gondolom.

Szép kis kerítés volt,
körbezárta a fószeret,
szerencsésnek éreztem magam,
hogyan kívül vagyok.

Na, az a főszer
teleásta gödörrel a földjét,
aranyat keresett
és szerintem
nem talált soha.

Láttam, hogyan lett húsz
évvel öregebb és egyre
elkeseredettebb.
Mindenhol éreztem
dühét.

Aztán egy napon
otthagytam a tanyát,
látogatóba mentem.

Amikor visszajöttem,
tudtam, hogy örökre
elment.

A gyerekeim sokszor kérdezik,
miért nem költözöm
be a városba
közel hozzájuk.

Most már azt mondják,
szerencsés vagyok,
hogyan idekint élhetek.
És
elhosszabbítják a gyerekeiket,
meglátogatnak
és érzem,
hogyan ők is

itt akarnak élni,
de valamilyen oknál fogva
nem tudnak.

Minden nap
más mesét mesél
a kerítés,
az eső, a szél, a hó,
a nap, a hold árnyéka,
ez a csodás föld,
ez a Teremtmény.
Az unokáimnak
mesélem ezeket a
történeteket,
lehet, hogy
ez is közülük való.

GYUKICS Gábor fordítása

Mandy L. Smoker

A FOLYÓPARTRÓL

Költészet az, hogy mindig, amikor átsétálok
egy bizonyos

yellowstone-i hídon, arra emlékszem, hogy
milyen a zöld színű műanyag érzése
a hátamon, és nem arra, hogy mit éreztem,
amikor anyám hullamerev lábát tartottam
tenyeremben?

Nem tudtam, hogy egy költő anyja térdének
izzadság-cseppjeiből is megérezheti a szavakat.
Vagy azt, hogy aminek neki vetettem tenye-
rem, csupán a csend volt. Beszélhet egy költő
anyjának a második változatáról? Az, amelyik
egy hallgatag sírban él, nem fogad látogatókat
és interjút sem ad.

Életrajzát, se ceruzát, se tollat fogni nem képes,
kéz nélküli, hét láb magas árnyék írja.

Élő anyám új vizekről álmodik, melyeknek
nem létezik megfelelő fordítása.

GYUKICS Gábor fordítása

foszlányokat, a gyerekek kiáltásait, a tévék
állati morgását.

Itt lakott Zobéide, mint később megtudtam,
kettesben az anyjával. Egyedül éltek, de Zobéide
anyja nem járt ki a házból, mert csak arabul
beszélt. Többször is követtem Zobéide-et az
épületig, azután dobogó szívvel, égő arccal
mentem haza, úgy éreztem, árulást követek
el. S ez talán tényleg az volt. Egy nyár eleji
estén, az iskolaév végén Zobéide odajött hoz-
zám. Jól emlékszem, egy magas kőfalnál tör-
tént a vasúti sínek mellett, semerre sem tud-
tam elmenekülni. Jött felém, már nem em-
lékszem pontosan, mit mondott, a napfénytől
felforrósodott fal égette a hátamat, Zobéide
pedig dühösen nézett rám. Valami olyasmit
mondott:

„Mit mászkálsz utánam?”

Nem akartam letagadni.

„Azt hiszed, nem látom, hogy úgy mász-
kálsz utánam, mint egy uszkár?”

Egy jó darabig még így nézett rám, aztán
megvonta a vállát és elment. Én ott maradt-
am a falnak dőlve, azt hittem, összeesek, ha-
talmatlan érzésem magamban. Mégis ezután
lettünk barátok. Nem egészen értem, mitől
változott meg minden. Magában talán csak
nevetett azon, hogy uszkárnak nevezett. Egy
nap egyszerűen odajött a kis térre, és elhívott
sétálni. Poros parkokban mászkáltunk. Reg-
gel volt, de az aszfalt már megolvadt a meleg-
ben. Világos szoknyát, feltűrt ujjú fehér inget
viselt, akár a képen. A kigombolt gallér
mögött láttam a barna bőrét, mellének finom
formáját. Kézen fogva sétáltunk. Azt hiszem,
ezt szerettem benne, amikor nekem adta a ké-
pet. Még hasonlított akkori önmagára, s ha
becsuktam a szemem és hallgattam a hangját,
éreztem az illatát, úgy tűnt, ott vagyok vele az
iskolában. Mintha mindig is ismertem volna.

Igazi nyár volt, még az éjszakák is forróak
voltak. Amint felkeltem, már mentem is az
utcára. Apám és anyám élcelődtek rajtam,
talán sejtettek valamit. Egy kis flörtöt képzel-
tek, valami környékbeli lánnyal, az alsó
szomszédok sápadt, szőke lányával, Marie-
Jóval. Nem tudtak semmit.

Minden nap találkoztunk. Együtt indul-
tunk, véletlenszerű útvonalakon a tengerhez

vagy a dombokra menekültünk az autók zaja elől. Leültünk a fenyők alá, néztük a fehér, párás várost. Már reggel tízkor olyan meleg volt, hogy az ingem a hátamhoz tapadt. Emlékszem Zobéide illatára, arra az erős és csípős szagra, amely eleinte zavart, de később megszerettem, olyannyira, hogy azóta se tudom elfelejteni. Ez az illat valami vad dologról beszélt, a vágyról, és ettől még jobban dobogott a szívem. Júniusban töltöttem be a tizenhatot, és bár csak két évvel volt idősebb nálam, mégis gyerekeknek éreztem magam mellette, aki nem tud semmit. Ő döntött el mindent, hogy mikor találkozunk, min nevéssünk, mit csináljunk, mit mondjunk. Ő tudta, mit akar. A nyári hőség, az utak, a nap-sütötte fenyők, mindez megszédített, megrészegített, s elvesztettem az emlékezetem. Egyszer rákérdeztem:

„Miért találkozgatsz velem? Mit akarsz tőlem?”

„Csak úgy. A semmiért. Mert ehhez van kedvem.”

Gúnyosan nézett. Én nem tudtam, mit akarok. Csak nézni az arcát, sötét szemeit, megérinteni a bőrét, kezemben tartani fehér ruhás testét, érezni az illatát.

Néhányszor elmentünk fürdeni, kora reggel vagy estefelé, amikor már kiürült a part. Ruhái alatt parányi fekete bikinire viselt. Lendületből merült alá, sokáig úszott a felszín alatt, s ahogy feljött, fekete haja lebegett

körülötte a vízben. Kontyba fogva csavarta ki a parton. Bőre fémesen csillogott, s egészen libabőrös lett a hidegtől. Amerikai cigaretta gyújtott, néztük a partot nyaldosó tengert, ahogy hányta-vetette a hulladékot. Ködfátyol borította az eget, vörösen izzott a nap. Emlékszem, Velencéről meséltem neki. „Igen, biztos ilyen Velencében is.” Aztán arra gondoltam, hogy ilyen lehet az ő országában is, Szíriában, Libanonban vagy Egyiptomban, abban az országban, amelyről soha nem beszélt, mintha meg sem született volna.

Egy délután a dombon, a fenyők tűlevelein elnyúlva feküdtünk, akkor csókolóztunk először. Én gyorsan és ügyetlenül csináltam, mint a moziban, de ő mindjárt erőszakosan csókolt, a nyelve izgett-mozgott a számban, mint egy vadállat. Letaglózott, megijedtem, ez volt a legközvetlenebb érintés, amit emberi lényvel valaha átéltem. Háromszor vagy négyszer csinálta ezt, aztán elfordította a fejét. Kicsit nevetett rajtam, majd csúfolódva azt mondta: „Én vagyok az ördög!” Nem értettem semmit. Részeg voltam, nyála ízét a számban éreztem, elvakított a délutáni napfény. A fatörzsek között láttam a fehér várost, a tengerről felszálló párát, s a keréknyomos utakon az autók ezreinek csillogását. Zobéide a bokrokon át futott el, fák és sziklák mögött bujkált. Más párok, és rejtőzködő kukkolók is voltak a tisztáson. Fent a domb tetején lassan haladtak az autók. Zobéide még feljebb ment, és két öreg fal között egy hasadékba bújt. Hallottam a nevetését, ahogy közeledtem. Vágytam rá, és féltem, hogy erről nem vesz tudomást. Mikor leszállt az este, a ciprus tobozokkal betérített lépcsőkön ereszkedtünk vissza a városba. Az esti madarak furcsán, szorongva füttyögtek. Lent brutálisan, egyetlen szó nélkül váltunk el, új randevút sem beszéltünk meg, mintha soha többé nem látnánk viszont egymást. Ez volt az ő játéka, nem akart semmiféle köteleket. Én pedig rettegtem, hogy elveszítem.

Ekkoriban adta nekem a fényképet. Beletette egy öreg, sárga borítékba, és a kezembe nyomta: „A tiéd! Tartsd meg nekem.” Ostobán és ünnepélyesen rávágtam: „Örök-ké megtartom!” De ezen már nem nevetett. A

szeme furcsán és lázasan csillogott. Mostanra értettem csak meg, hogy önmagát adta oda. Mintha nem lett volna másik élete, sem másik arca. Ennyi maradt nekem belőle.

Azok az utolsó, valószerűtlenül zűrzavaros pillanatok is megmaradtak bennem, bár néha azt hiszem, azt az egész éjszakát csak álmodtam, amikor Zobéide-del az elhagyatott épület tetejéről néztük a város csillagait. Hogyan volt mindez lehetséges? Sohasem találtam vissza az épülethez, sosem értettem meg, mi játszódott le bennem, vagy hogy miként történt az egész. Gondolom, Zobéide mindent előre látott a maga módján, anélkül, hogy valóban végiggondolta volna, úgy értem, ő biztosan tudta, hogy nem láthatjuk egymást viszont. Biztosan jóval ezelőtt az

Meleg és nyirkos idő volt, a rakéták füstfelhői szétterültek, akár a tengeri köd. Egyszer csak verekedés tört ki a parton. Arabok és sorkatonák ütötték egymást a sötétben. A tömeg feléjük sodort bennünket, botladoztunk a köveken. Grimaszoló arcokat láttam a felfelvillanó fényben, az egész városban visszahangoztak a robbanások. A nők és a sebesültek kiáltoztak, én Zobéide-et kerestem, aztán halántékon talált egy ököl, imbolyogtam, de nem estem el. Hallottam, hogy utánam kiált, „Daoud!”, aztán nem tudom, hogyan, megragadta a kezem, és messze elhúzott a parton. A hullámtörő fal közelében álltunk meg. Reszkettek a lábaim. Zobéide magához szorított, aztán kerestünk egy lépcsőt, ahol elmenekülhetünk. Még a fények visszatérte

éjszaka előtt elhatározta már, hogy elmegy és itthagya mindent, ami számára ismerős volt, előre tudta azt is, hogy szótlan anyjának ott kell majd dolgoznia, ahol munkát kap, és nem tér vissza többé a kis padlásteri lakásba a Happy days-be. Ezen éjszaka emlékét érzem a legkülönösebbnek, mert hasonlít az iskolai kép világához, s talán ekkor voltam a legközelebb Zobéide-hez. A tengerpartról néztük a július tizenegyedei tűzijátékot.

előtt átverekedtük magunkat a tömegen, keresztülfutottunk az utcákon, azt sem tudtuk, merre, csak cikáztunk az autók között.

Végül ott, a befejezetlen ház előtt torpanunk meg, annál az elhagyatott telken álló, csendes és üres betonváznál. Emeletről emelre másztunk föl a létrákon a magasba. A tető, akár egy sivatag, teleszórva törmelékkel, salakkal és fémdarabokkal. Erős szél fúj, sziklafalakat koptató tengeri szél. Zobéide

egy kémény vagy valami víztároló mellé ült le, már nem emlékszem, s maga mellé ültetett. Szédítő volt. A szél időnként feltámadt, a sötét ég mélyéről zúgott elő, háztetők és utak fölött süvített.

Leszállt az éj. A fojtogató nappali hőség után, a rakétafények és a tömeg zaja, a szörnyű parti verekedés után a sötétben, a grimaszoló arcok, fényvillanások, füttyentések és kiáltások után az éjszaka végre elhozta a nyugalmat, végre úgy éreztem, máshol vagyok, messze, egy idegen országban, ahol elfelejthetem a várost, a szűk utcákat, az emberek tekintetét, végre elfelejthetek mindent, ami ide köt, s amitől rosszul vagyok. Megborzongtam, de nem a hidegtől, hanem a félelemtől és a vágytól. Láttuk a város fényeit, valami vörös fénybura borult a környékre. Néztem Zobéide arcát, néztem a homlokát, ajkát, a szeme árnyékát. Nem tudom, mire, de valamire vártam. Átkaroltam, hogy közelebb húzzam az arcát, de ő eltolt magától. Azt hiszem, csak ennyit mondott: „nem, ne így, ne itt...” „Mit akarsz?”, kérdezte még. Korábban én ugyanezt kérdeztem tőle. „Semmit, nem akarok semmit. Jó itt lenni, és semmit nem akarni.” Mintha ezt mondtam volna, úgy emlékszem, hacsak nem álmodtam az egészet. Talán azt mondtam még: „Most jó, most van időnk.” Annyi mindent mondunk az életben, ami később szertefoszlik és semmivé lesz. Ezt akartam belehallani a szél zenéjébe, az autók utcákról felénk szálló morájába, ahogy ott ültünk a vörös fényburában, akárha az északi sarkfényben időztünk volna. Mondani egy lánynak, mint a moziban: „Je t'aime. Mon amour.” Megcsókolni, megérinteni a mellét, fetrengeni vele a fenyőillatú szélben a dombokon, a szűnyögek közt, megérinteni puha bőrét, és hallgatni, ahogyan légzése zihálássá válik, mintha rosszul lenne. Nem így kéne lennie, ha egy fiú és egy lány együtt tölti az éjszakát? De egész testemben reszkettem, beszélni se tudtam. „Fázol?”, kérdezte. Kezét karom alá csúsztatva magához szorított. „Akarsz csókolózni?” Ajka az enyémhez ért, és én is megpróbáltam a nyelvemmel, ahogy ő csinálta a dombon. Durván ellökött és azt

mondta: „Azt csinálom, amit akarok!” Felkelt, kinyújtott karral a tető széléig ment, mintha el akarna szállni. A szél belekapott a ruháiba és a hajába. A vörös bura furcsa dicsfényben fűröszte a testét. Bolond, gondoltam, de már nem féltem tőle. Szerettem. Visszajött és mellém kuporodott. „Alszom. Olyan fáradt vagyok, nagyon fáradt”, mondta. Nem reszkettem tovább. „Szoríts erősen!”, ennyit mondott még.

Én nem aludtam. Figyeltem a világosba forduló éjszakát. Az eget még mindig a vörös fénybura borította be, alig lehetett látni a csillagokat. Valami más fordult, valami más mozdult. Úgy kongott a város, mint egy üres ház. Zobéide tényleg aludt. Fejét a könyök-hajlatára hajtotta, éreztem a súlyát a combomon. Akkor sem ébredt föl, mikor az összetekert kabátomra tettem a fejét, és a tető másik végére mentem, hogy a kémények mögé húzódva a semmibe pisiljek.

Hajnalban ébredt föl. Mindenem fáj, mintha megvertek volna. Köszönés nélkül váltunk el. A szüleim már ébren voltak, amikor hazaértem. Végighallgattam a szemrehányásaikat, és ruhástul lefeküdtem aludni. Három napig beteg voltam. Ezután nem láttam viszont Zobéide-et. Még a postaládáról is eltűnt a neve.

Mára minden közeledő nyár végzetessé, üressé vált. Nem múlik az idő. Folyton az utcákat járom, Zobéide árnyékát követem, hogy megfejtsem a titkát, elmegyek egészen a nevetséges és szomorú nevű épületig, a Happy days-ig. Mindez egyre távolodik, de még megdobogtatja a szívemet. Nem tudtam visszatartani, nem jöttem rá, mi történik, nem értettem meg a rá leselkedő, rá vadászó veszélyeket. Volt még időm, semmi sem volt fontos. Nem őriztem meg róla mást, csak azt a képet az iskolából, ahol soha nem is jártam. Annak az időnek az emlékét, amikor minden nap ugyanaz a nap volt, a létezés egyetlen hosszú, perzselő napja, amikor megismertem mindent, amit csak remélhetünk az élettől, a szerelmet, a szabadságot, a bőr illatát, az ajkak ízét, a sötét tekintetét, és a vágyat, amitől úgy reszket az ember, mint a félelemtől.

SZÖLLŐSI Barnabás fordítása